

Correctievoorschrift HAVO

2022

tijdvak 1

bedrijfseconomie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Opgave 1

1 C

2 maximumscore 1

De erfgenaam aanvaardt de erfenis alleen als de bezittingen van de erflater groter zijn dan de schulden van de erflater.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

– $0,80 \times \frac{450.000}{2} = € 180.000$

– zonder schenking/testament:

belastbare erfenis: $450.000 - 20.946 = 429.054$

erfbelasting: $0,10 \times 126.722 + 0,20 \times (429.054 - 126.722) = 73.138,60$

netto erfenis: $450.000 - 73.138,60 = 376.861,40$

met schenking/testament:

belastbare erfenis: $225.000 - 20.946 = 204.054$

erfbelasting: $0,10 \times 126.722 + 0,20 \times (204.054 - 126.722) = 28.138,60$

netto erfenis: $225.000 - 28.138,60 = 196.861,40$

Het verschil is $376.861,40 - 196.861,40 = € 180.000$

Opmerking

Per gemaakte fout wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.

4 maximumscore 2

- a 1
- De Stichting CliniClowns heeft een ANBI status / is een ANBI (en betaalt daarom geen erfbelasting) 1

Opmerking

Het tweede scorepunt wordt alleen toegekend als het eerste scorepunt is behaald.

Opgave 2

5 maximumscore 1

vennootschap onder firma / vof

6 maximumscore 3

omzet (in €)	eerste kwartaal 2020	tweede kwartaal 2020
restaurant	331.500	0
private dining	66.300	0
bezorgen	0	91.000
totaal	397.800	91.000

	ruimte voor berekeningen
eerste kwartaal	
omzet private dining	$(75 \times 0,2 \times 60 + 75 \times 0,8 \times 70) \times 13 = 66.300$
omzet bezorgen	0
totale omzet eerste kwartaal	$331.500 + 66.300 + 0 = 397.800$
tweede kwartaal	
omzet restaurant	0
omzet private dining	0
omzet bezorgen	$200 \times 35 \times 13 = 91.000$
totale omzet tweede kwartaal	91.000
procentuele omzetsdaling tweede kwartaal ten opzichte van het eerste kwartaal	$\frac{91.000 - 397.800}{397.800} \times 100\% = -77,1\%$

- totale omzet eerste kwartaal 397.800
- totale omzet tweede kwartaal 91.000
- procentuele omzetontwikkeling - 77,1%

2

1

7 maximumscore 1

uitspraak 3

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

$$\text{Loonkosten } \frac{211.000}{4} = 52.750$$

$$\text{Leasekosten scooters } \frac{3 \times 800}{4} = 600$$

$$\text{Huisvesting } \frac{22.500}{2} = 11.250$$

$$\text{Afschrijvingen } \frac{75.000 \times 0,9}{5} = 3.375$$

$$\text{Overige constante kosten } \frac{44.900}{4} = 11.225 +$$

$$\text{Totale constante kosten } \text{€ } 79.200$$

- 52.750 en 600 en 11.250 en 11.225 1
- 3.375 en 79.200 1

Opmerkingen

- Als de kandidaat bij de berekeningen vergeet naar een kwartaal om te rekenen, wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.
- Per gemaakte fout wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.

9 maximumscore 3

- inkoopwaarde van de ingrediënten = $35 \times 0,30 = 10,50$
dekkingsbijdrage per menu = $35 - 10,50 - 2,50 = 22$ 1
- $\frac{79.200}{22} = 3.600$ 1
- In het tweede kwartaal zijn $200 \times 13 = 2.600$ menu's bezorgd
($3.600 - 2.600 =$ dus 1.000 driegangenmenu's te weinig bezorgd) 1

10 maximumscore 2

- $2.600 \times 2 = 5.200$ 1
- verpakkingskosten = $5.200 \times 2,50 = 13.000$
constante loonkosten = $52.750 \times 2 = 105.500 +$
 $\text{€ } 118.500$ 1

11 B

bedrijfseconomie havo

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen bedrijfseconomie havo:

Op **pagina 8**, bij **vraag 8** moet

Opmerkingen

- *Als de kandidaat bij de berekeningen vergeet naar een kwartaal om te rekenen, wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.*
- *Per gemaakte fout wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.*

vervangen worden door:

Opmerking

Als de kandidaat bij de berekeningen vergeet naar een kwartaal om te rekenen, wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.

Toelichting:

De tweede opmerking vervalt omdat er maximaal 1 scorepunt per deelscore kan worden behaald. Er kan dus niet meer dan 1 scorepunt per deelscore worden afgetrokken.

en

Op **pagina 14**, bij **vraag 28** moet

B

vervangen worden door:

D

Toelichting:

Pas bij het inleveren van een vol zegelboekje daalt het eigen vermogen, niet bij de aanschaf van losse zegels.

12 maximumscore 7

Winst- en verliesrekening derde en vierde kwartaal 2020 (getallen in €)		
omzet		490.800
kosten		
inkoopwaarde van de ingrediënten	147.240	
kosten online systeem	3.850	
huurkosten	11.250	
loon- en verpakingskosten (vraag 10)	118.500	
afschrijvingskosten	6.750	
leasekosten scooters	1.200	
kosten online cursus	675	
overige constante kosten	<u>22.450</u>	
		<u>311.915</u>
bedrijfsresultaat		178.885

Conclusie:

De maatregelen van restaurant de Waal hebben wel / ~~niet~~ (doorhalen wat niet van toepassing is) tot een positief bedrijfsresultaat geleid (want $178.885 > 0$).

	berekeningen
omzet	$(117.000 + 37.400 + 2.600 \times 35) \times 2 = 490.800$
inkoopwaarde van de ingrediënten	$0,30 \times 490.800 = 147.240$
kosten online systeem	$\frac{2.600}{2} + 0,25 \times 10.200 = 3.850$
huurkosten	$\frac{45.000}{4} \times \frac{1}{3} + \frac{45.000}{4} \times \frac{2}{3} = 11.250$
leasekosten scooters	2×600 (zie vraag 8) $= 1.200$

- 490.800 en 147.240 en 3.850 3
- 11.250 2
- 1.200 en 675 en 311.915 1
- conclusie en positief bedrijfsresultaat van 178.885 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3

13 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Voordeel: bij het openbaar aantrekken van vermogen zijn er meer mogelijke kredietgevers dan bij het onderhands aantrekken van vermogen, dus kan er ook een hoger bedrag opgehaald worden 1
- Nadeel:
 Voorbeeld van een juist nadeel:
 - de kosten bij het openbaar aantrekken van vermogen zijn hoger dan bij het onderhands aantrekken van vermogen.
 - de concurrentie kan zien dat er vermogen wordt aangetrokken 1

14 B

15 maximumscore 4

- resultaat voor belasting: 179.000.000
- vpb: $0,15 \times 245.000 + 0,25 \times (179.000.000 - 245.000) = 44.725.500$ 1
- reservering: 20.000.000
- beschikbaar totaal dividend 114.274.500 1
- aantal geplaatste aandelen $\frac{4.995.000}{0,05} = 99.900.000$ 1
- beschikbaar dividend per aandeel: $\frac{114.274.500}{99.900.000} = \text{€ } 1,14$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4

16 maximumscore 2

- Irene zal de voorkeur hebben voor het afsluiten van een abonnement/huren 1
- Dat is (in tegenstelling tot koop op afbetaling) geen vorm van krediet en wordt niet geregistreerd bij BKR 1

Opmerking

Het tweede scorepunt wordt alleen toegekend als het eerste scorepunt is behaald.

17 maximumscore 2

$$\frac{58 \times 15,09 - 700}{12 \times 61,37 - 700} = 4,81 \text{ dus de uitspraak is juist.}$$

Opmerkingen

Voor elke gemaakte fout wordt 1 scorepunt in mindering gebracht.

Voor het antwoord $\frac{58 \times 15,09}{12 \times 61,37} = 1,19$ dus de uitspraak is onjuist wordt

1 scorepunt toegekend.

18 maximumscore 2

- aflossing eerste maand: $61,37 - 0,0079 \times 700 = 55,84$ 1
- aflossing tweede maand: $61,37 - 0,0079 \times (700 - 55,84) = 56,28$
schuld na 2 maanden $700 - 55,84 - 56,28 = 587,88$
 $587,88 < 600$ dus de uitspraak is juist 1

Opmerking

Voor het antwoord "restschuld na 2 maanden = $700 - 2 \times 61,37 = 577,26$ " worden geen scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

19 maximumscore 2

- Weaknesses 1
- omdat het gebrek aan een keurmerk negatief uitpakt op de afzet en de certificering van een keurmerk hangt af van een bedrijf zelf 1

Opmerkingen

Het tweede scorepunt wordt alleen toegekend als het eerste scorepunt is behaald.

Voor het tweede deelscorepunt moeten beide kenmerken genoemd worden.

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De bijbehorende kritische succesfactor is veilig/betrouwbaar winkelen. De veiligheid/betrouwbaarheid is bepalend voor het succes van het bedrijf. Het mogen gebruiken van een keurmerk voor online winkelen is een indicatie daarvan.

21 maximumscore 2

- P van plaats 1
- het verkopen via een website is een voorbeeld van een distributiekanaal 1

Opmerking

Het tweede scorepunt wordt alleen toegekend als het eerste scorepunt is behaald.

22 maximumscore 1

a

14 dagen na ontvangst is een langere bedenktijd dan 14 dagen na bestelling.

Opmerking

Zonder juiste motivatie wordt geen scorepunt toegekend.

23 maximumscore 2

Voorbeelden van een goed antwoord:

- Een voldoende current ratio geeft enige zekerheid met betrekking tot de liquiditeitspositie, waardoor de kans op surseance van betaling en/of faillissement afneemt / Thuiswinkel Waarborg meer zekerheid heeft over de (jaarlijkse) certificeringsontvangsten.
- Surseance van betaling / faillissementen van aangesloten bedrijven schaden de naam/reputatie van Thuiswinkel Waarborg.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 5

debet	Balans per 31 december 2021 (getallen x € 1)		credit
Vaste activa	17.000	Eigen vermogen	53.750
Voorraad	7.750	Te betalen btw	8.305
Debiteuren	24.805		
Te vorderen btw	3.810		
Liquide middelen	<u>8.690</u>		
	62.055		62.055

	berekeningen
Voorraad	$14.000 + \frac{4.840}{1,21} - 10.250 = 7.750$
Debiteuren	$20.500 \times 1,21 = 24.805$
Te vorderen btw	$1.500 + \frac{(2.420 + 4.840 + 6.050)}{1,21} \times 0,21 = 3.810$
Liquide middelen	$6.500 + 2.190 = 8.690$
Afschrijvingskosten vaste activa	$20.000 + \frac{6.050}{1,21} - 17.000 = 8.000$
Eigen vermogen	$53.500 + 250 (= 20.500 - 10.250 - 2.000 - 8.000) = 53.750$
Te betalen btw	$4.000 + 20.500 \times 0,21 = 8.305$

- 7.750 1
- 24.805 1
- 3.810 1
- 8.690 en 8.000 1
- 53.750 en 8.305 en 62.055 1

Opmerking

Als de btw verkeerd is berekend, wordt maximaal 1 scorepunt in mindering gebracht.

25 maximumscore 2

- De solvabiliteitsratio is $\frac{53.750}{8.305} = 6,47 > 4$ 1
- De current ratio is $\frac{7.750 + 24.805 + 3.810 + 8.690}{8.305} = 5,43 > 1,5$
 dus Ttime voldoet ook aan stap 3 en wordt gecertificeerd 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

26 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Klanten gebruiken de app ook voor het bekijken van aanbiedingen en dergelijke.
- PLUS krijgt informatie over klantgedrag en kan zo gepersonaliseerde aanbiedingen sturen.
- PLUS heeft een milieuvriendelijk imago, omdat er op papier wordt bespaard.

per juist antwoord en toelichting 1

27 maximumscore 2

- een vol boekje: $0,02 \times 200 = 4$ 1
- $\frac{6 - 4}{4} \times 100\% = 50\%$ 1

28 B

29 maximumscore 1

Het opnemen kan pas als het “spaarboekje” vol is.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 1 juni te accorderen.

Ook na 1 juni kunt u nog tot en met 8 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.